

# Seslání Ducha svatého

Cyklus I. „Ježíšův příběh“, katecheze 28.

Materiál vytvořilo © Katechetické středisko AP 2024 (Lenka Jeřábková)

## Cíl:

Děti se seznámí s příběhem seslání Ducha svatého podle Sk 2,1-12.37-39. Jsou jej schopny reprodukovat, vyjmenovat jednotlivé postavy, vybrat a vysvětlit nejdůležitější body. Rozumí kontextu události. Umějí popsat působení Ducha svatého v biblickém příběhu a příslušně jej aplikovat do vlastního prožívání osobní víry.

Děti si uvědomují význam události seslání Ducha svatého pro všechny lidi i pro sebe osobně. Uvědomují si důležitost otevřenosti Duchu svatému a jeho působení, jsou schopné rozpoznávat v sobě i druhých různá obdarování a chápat jejich úlohu při budování vzájemných vztahů. Rozvíjejí postoj důvěry v modlitbě za sebe i za druhé a jejich potřeby a připravenost nechat se Bohem proměnit.

## Seznam použitých materiálů a literatury:

Sally Lloyd-Jonesová. Bible vypráví o Ježíši – osnovy. Praha: Návrat domů, 2017.

Marie Špačková a kol. Bůh k nám přichází. Metodika k pracovním listům náboženské výchovy pro 3. třídu ZŠ. Praha: Česká biskupská konference, 1996.

Lesley Pinchbecková. Hry trochu jinak. Praha: Samuel, 2007.

Luděk Rejchrt. Haleluja Amen – Zpívání pro malé i velké děti Boží. Praha: Kalich, 2008.

Dossier Catechista č. 8/2021-2022

Hořet a zapalovat. Duha č. 17/2007-2008

To je síla! Duha č. 18/2020-2021

Hledej holubici. Duha č. 19/2021-2022

<https://zpevnik.proscholy.cz/>

<https://www.tvnoe.cz/>

<https://junior.rozhlas.cz/>

## Pomůcky ke katechezi:

- Podklady k **úvodní modlitbě** podle potřeby pro zahájení setkání (kopie písní, zpěvník, kytara apod.);
- Pomůcka „Jeruzalém slaví Letnice“ k **úvodní aktivitě / hře** připravená na formát A3;
- **Hlavní část katecheze:** pracovní listy „Ovoce Ducha svatého“ a vystříhané červené a žluté plamínky, text příběhu Čtyři zápalky (vše viz příloha), psací potřeby;
- **Uvnitř obrazu:** pracovní list „Uvnitř obrazu“ pro každého účastníka, psací potřeby;
- **Symboly Ducha svatého:** pracovní list „Symboly Ducha svatého“ pro každého účastníka, papíry, psací, případně výtvarné potřeby;
- **Holubice Ducha svatého:** počítač s přístupem k internetu (vyhledávání, video, rozhlasový pořad), pracovní listy Holubice-vystřihovánka v dostatečném počtu, nůžky, lepidla, nitě nebo špejle.

## Vlastní poznámky ke katechezi:

### Scénář:

Úvodní – **DOPORUČENÁ** – aktivita (cca 15 minut).

Modlitba či zahájení setkání dle zvyklostí skupiny.

- Lze využít i vhodné písně:
  - Naplňuj mě Duchem svým (MH 156, <https://zpevník.proscholy.cz/pisen/355/naplňuj-mne-duchem-svym>)
  - Přijď, Duchu svatý, k nám (Koinonia 144, <https://zpevník.proscholy.cz/pisen/59/prijd-duchu-svaty-k-nam>).
  - Naučte se něco nového – použít můžete např. písně „Prosba“ a „Svatodušní prozpěvování“ z přílohy.

### Hra „20 vteřin vyprávění“

Před uvedením tématu dětem **připomeneme události, které předcházely** (Ježíšovo zmrtvýchvstání, zjevení učedníkům a nanebevstoupení) – mohou je případně vyprávět samy nebo říci, co si o nich zapamatovaly. Zvláštní pozornost věnujeme nanebevstoupení, příběh stručně vyprávíme. **Poté se ptáme:** „Co Ježíš učedníkům přikázal?“ (Jít do celého světa, kázat, křtít, být jeho svědky... Je však třeba doplnit podle Lk 24,46-52, že mají jít do města a čekat, až jim pošle slíbeného pomocníka)

Aktivitu **uvedeme:** „Když je pro nás něco důležité, rádi o tom vyprávíme druhým. Potřebuju dobrovolníka, který půjde do kruhu a 20 vteřin nám bude vyprávět o něčem, co je pro něho důležité. Musí mluvit celou dobu a já to budu stopovat.“ Dítě **může mluvit o čemkoliv** – o rodině, koníčcích, hračce, zvířeti... Zkusit si to mohou všichni nebo aspoň někteří; všechny pochválíme minimálně za snahu.

Nakonec se zeptejte, jestli by **někdo chtěl mluvit 20 sekund o Ježíši** – jedno nebo dvě děti. Jako poslední shrňte vyprávění o tom, jak učedníci odešli do Jeruzaléma, modlili se a čekali, vy sami – čas budou stopovat děti. Aktivitu shrneme: „Někdy může být těžké o Ježíši mluvit třeba jen 20 sekund. Ale protože on je pro nás důležitý, měli bychom o něm vyprávět rádi. Ježíš učedníkům i nám slíbil, že nám přitom pomůže, a my si teď ten příběh budeme vyprávět.“

Pokud máme víc času, můžeme ještě společně **vyluštit plakát**, který nám prozradí, **jak se celý příběh jmenuje** – na formát A3 vytiskneme materiál „Jeruzalém slaví Letnice“ z přílohy.

*Seslání Ducha svatého (cca 20–25 minut)*

Po úvodní aktivitě si s dětmi sedneme do kruhu. **Vyprávíme příběh**, jehož **dokreslení necháme na dětech**: zkusí si celou scénu **představit** a **popsat**, a to **podle otázek**, které jim budeme klást. Je však třeba neztratit linii vyprávění kvůli podrobnostem, tzn. včas skupinu v diskusi zastavit.

*Učedníci se vrátili do Jeruzaléma, shromáždili se v jednom domě a čekali. Jak ten dům asi vypadal?* (děti mohou popisovat, jestli byl velký nebo malý, kolik měl místností, jaké tam bylo zařízení...)

*Kdo všechno v domě v ony dny byl?* (Apoštolové, Maria a asi i další, kdo věřili v Ježíše)

*Uplynul jeden den, druhý, třetí... Co všichni v tom domě dělali?* (Necháme děti popsat běžný život, posléze směřujeme úvahy k následujícím tématům: Učedníci vzpomínali na Ježíše – na které konkrétní příběhy? Připomínali si ho při jídle – který příběh to mohl být? Modlili se – co se modlili a jakým způsobem? Možná se ale také báli. Koho? A proč?)

*Desátý den se slavil svátek poděkování za úrodu – letnice. V Jeruzalémě se sešli lidi z mnoha národů, kteří mluvili různými jazyky – jako u nás v Praze. Jaké jazyky tady slyšíme na ulici? Odkud k nám lidé jezdí? V Jeruzalémě se ten den shromáždili lidé z Persie, z Egypta, z Řecka, z Říma, Arabové, Kréťané... Vyprávíme dále příběh o seslání Ducha svatého podle Sk 2,1-4.*

Položíme otázku: *Co si asi všichni ti cizinci o nich mysleli?* Necháme děti odpovědět, poté shrneme verše 5-13. Zmíníme, že Petr oslovil lidi, hlásal jim Ježíše, a ten den se k nim přidaly tři tisíce lidí.

Dokončíme myšlenkou, že apoštolové byli úplně proměněni. Vyšli z domu a začali s pomocí Ducha svatého hovořit s druhými o Ježíši takovými slovy, že se k nim mnoho lidí přidalo. Duch jim totiž dal mnoho vlastností, které jim v jejich úkolu pomáhaly.

V závěrečné části se můžeme **v případě dostatku času některým vlastnostem** věnovat – aktivita počítá s **ovocem Ducha svatého** podle Gal 5,22-23. Rozdáme dětem pracovní listy Ovoce Ducha svatého z přílohy – rozdělíme je podle potřeby, případně vybereme jen některé z nich podle úrovně skupiny. Děti z písmen v obrázku složí slovo a mohou zkusit popsat, jak se člověk, který tento dar má, chová a jak mu může pomoci při hlásání Ježíše.

*Závěrečná aktivita (10 minut)*

**Uzavřeme:** Duch svatý dává mnoho podobných darů i nám a my se potom můžeme úplně změnit. Potom jsme schopní lidem nejen vyprávět o Ježíši, ale také jim pomáhat, dělat jim radost...

Pokud nebyla následující aktivita využita v předešlé lekci s tématem Nanebevstoupení, využijeme ji. Jinak pokračujeme přímo Aktivitou č. 2 – příběhem.

**Aktivita č. 1:** Rozdáme dětem předem připravené **plamínky** z červených a žlutých papírů. Společně hovoříme o tom, jakou **proměnu od Ducha svatého** bychom přáli sobě a lidem okolo nás. Svá přání děti na plamínky napíší (můžeme odlišit podle barev, ale není to nutné). Nakonec je složíme do kruhu uprostřed, děti se mohou o svá přání sdílet, případně je vysvětlit.

**Aktivita č. 2:** *O vzájemné pomoci a podpoře díky darům Ducha svatého známe jeden hezký příběh – budeme si ho teď vyprávět.* Využijeme **příběh „Čtyři zápalky“** z přílohy. Poté položíme dětem otázku, o odpovědích můžeme diskutovat. *Pro co bychom chtěli takto zahořet my?*

Pokud proběhla Aktivita č. 1, mohou si děti svůj plamínek vzít zpět a na druhou stranu napsat odpověď.

Zakončíme **krátkou modlitbou k Duchu svatému**. Následuje **rozdání zápisových listů** a zakončení setkání.

## Případné doplňkové alternativy ke scénáři:

### Hra Kompotový strom

Jako rozšíření k tématu Ovoce Ducha svatého si můžeme zahrát **jednoduchou paměťovou hru**. Skupina se posadí do kruhu a první hráč začne slovy: „Na kompotovém stromě rostou...“ a jmenuje jakékoli ovoce (např. jablka). Další hráč musí větu zopakovat a přidat další druh ovoce (např. jablka a banány). Takto hra pokračuje – hráči po přesném zopakování věty vždy přidají další název ovoce. Žádný druh nesmí vynechat a každé ovoce musí být jiné. Jestliže hráč pořadí splete, nějaké ovoce vynechá, přidá ovoce, které už ve hře je, nebo na žádné další nemůže přijít, hra končí.

Na závěr **spočítejte, kolik druhů ovoce na stromě rostlo** – zcela jistě to budou ty, které jsme použili při katechezi na pracovních listech; po ukončení hry **můžete diskutovat**, jaké dary by mohly patřit těm druhům ovoce, které na nich nejsou, a proč.

### Reportéři v Jeruzalémě

Příběh o seslání Ducha svatého můžete rekapitulovat pomocí **fiktivní „reportáže“**. Jedno nebo dvě děti se stanou reportéry, kteří se vypravili do Jeruzaléma na den letnic. Pošleme je na chvíli ven a ostatním členům skupiny rozdělíme role – apoštolové, Panna Maria, první křesťané, lidé, kteří Petrovu kázání neuvěří apod. Když se reportéři vrátí, **mají za úkol rekonstruovat události** podle rozhovorů, které vedou s ostatními, a **určit, s kým mluví**.

Aktivitu můžeme **opakovat a role různě obměňovat** – děti tak zároveň mohou chvíle po Letnicích „prožít“ jako některá z biblických postav.

### Uvnitř obrazu

K **reflexi tématu** můžete rovněž využít některá **umělecká díla** – povídejte si s dětmi o **obrazu Letnice** (1597/1600), jehož autorem je malíř El Greco a který najdete na příslušném **pracovním listu** v příloze.

Ve středu obrazu vidíme **Pannu Marii** v postoji modlitby. Kolem ní stojí **apoštolové**. Nikdo z nich není v klidu: to lze vidět na pohybech postav a záhybech oděvů. **Duch svatý** vnikl svými paprsky do temnoty a osvětluje všechny postavy. Upozorníme na to, že na obraze je jedna postava, která se dívá na pozorovatele – na nás; velmi pravděpodobně je to autoportrét samotného malíře.

Poté můžete rovněž hovořit o tématu seslání Ducha svatého jako **chvíle, kdy začala vznikat církev**. K tomu lze využít aktivitu na rubové straně pracovního listu.

### Symbyly Ducha svatého

Jako doplňkové téma může posloužit rovněž **diskuse o symbolech Ducha svatého**. Jaké znázornění děti znají? Proč se používá a co znamená? Jaké znamení by mu daly samy děti? Jak by ho nakreslily? Kresby můžete pak vystavit nebo jinak využít.

Využít můžete **pracovní list** převzatý z časopisu Duha s názvem **Symbyly Ducha svatého**, který najdete v příloze.

**Holubice Ducha svatého**

Tento **symbol je zvlášť často využíván** a objevuje se i v Písmu – ptejme se dětí, kde si v evangeliu tento úryvek mohou přečíst. A k tomu **několik úkolů pro nadšené dobrovolníky**:

- **Kde všude ještě se holubice v Bibli najde?** (můžete to zjistit na stránkách <http://www.biblenet.cz/>, když zadáte do pole označeného lupou slovo „holubice“ – nebo zkuste najít nějaké jiné zvíře!)
- Kutilové si mohou **vyrobit papírovou holubici** podle pracovního listu s názvem Holubice – vystřihovánka v příloze
- Můžete se také podívat na **video z cyklu Ovečky** (<https://www.tvnoe.cz/porad/34643-ovecky-slavnost-seslani-ducha-svateho>) – i tam se totiž do děje připlete holubice!
- A jestli vás **zajímají holubice a holubi jako takoví**, tak **spoustu zajímavostí** o nich najdete v zábavném **rozhlasovém pořadu** na Rádiu Junior! (<https://junior.rozhlas.cz/8-sokujicich-informaci-o-holubech-8053418>)